

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 2. XI aastakäik

15. jaanuaril 1936

Ilmub kaks korda kuus

Tellimishind:

Aastas . . .	kr. 2.50
Poolaastas .	” 1.50
Välismaale .	” 5.00
Poolaastas .	” 3.00

Toimetus ja talitus:

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Pikk t. 20
 Kõnetraat 426-15. Toimetaja kõnetunnid:
 Igal äripäeval 12—2 p. l.

Kuulutuste hinnad:

1/1 lhk. . .	kr. 30.00
1/2 ” . . .	” 16.50
1/4 ” . . .	” 10.00

Kaanekülgedel—kokkuleppe!

SISU: Eraalgatuse propaganda ja eramajanduse nädal Amortisatsiooni normide tõstmise küsimus tööstus- ja kaubandusettevõtete äri- ja tulumaksu arvutamisel. Dr. Robert Peltzer 90-aastane. Riigimetsade umbkaudne väärtus. Äride register. Meie ettevõtteid. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Toiduainete turg. Välisbörsid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedelid.

ALLMÄNNA SVENSKA ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET

ASEA

AKTIEBOLAGET SVENSKA KULLAGERFABRIKEN

SKF

PEAESINDUS JA LADU
LINKE & MARTINSON

TALLINN, VENE TÄN. 11
 TELEF. 432-86, 432-58.

A-S.
OSKAR KILGAS

Vabrik: Tallinn, Volta 3.

Soovitame oma kõrgeväärtuslikke hooaja uudiseid:

siid-, villaseid, poolsiid- ja poolvillaseid kleidi-, mantli-, voodri- ja pesuriideid.

Tuntud headuses valmistame:

sukki, sokke, pitse, paelu, trikoopesu, trikooriid j. n. e.

Kaubad täieliselt võistlusvõimelised välismaa vastavate saadustega; varust. vabriku märgiga.

SAADAVAL ÜLE MAA.

Lauve

Šokolaad
Kompvekid
Kakao

T/Ü. **MAJA**

kontor-kauplus-osakond

asuvad nüüd

Estonia puiesteel 25,

oma majas.

Telefonid:

Juhatus	458-37
Kontor ja osakonnad	467-84
	474-16
Kauplus	461-39

Eraalgatuse propaganda ja eramajanduse nädal.

On suur ja sügav psühholoogiline tähtsus sel, kui inimene teab, et ta töö ja tegutsemise viii läheb tema enese kasuks. See on igale inimesele suureks ergutavaks tõukejõuks, mis viib tihti kõrgele tippsaavutusteni. Ei saa aga ettevõtja maitsta oma töovilja, kui ülejääk ta tööst ja tegevusest läheb nendele, kes pole ettevõttes aidanud kaasa, siis langeb ka ettevõtja huvi intensiivseks töötamiseks.

Seepärast ei vii kollektiivne süsteem majandust edasi sel määral kui vaba algatus ja vaba võistlus. Nii mõneski riigis, kus majandus on rajatud kollektivistlikule alusele, ei ole suudetud, näiteks, tehnilise edu mõttes võistelda kapitalistlike maadega. Samuti ei suudaks meiegi pidada sammu teiste riikidega, kus eraalgatusel on vabad tegutsemise võimalused, kui meie oma eramajandust küllalt ei püüa arendada, vaid vastupidi, sellele igal sammul veeretame raskusi ette.

Eramajanduse osatähtsus ja see suur positiivne jõud, mis tal on meie rahvamajanduse arengus, on, paraku, veel selgitamata täies oma ulatuses. Kaubandus-tööstuskoja lähim ülesanne peab olema objektiivselt valgustada olemasolevaid majanduslikke jõuvahekordi, töötamise tingimusi ja töötamise resultaate kahe suure ettevõtjaskonna grupi vahel, s. o. eramajanduse ja ühistegeeliste ettevõtete vahel. Nende küsimuste selgitamiseks on andmete kogumine Kaubandus-tööstuskoja poolt juba alanud, kasutades ühtlasi kõiki olemasolevaid statistika keskbüroo materjale.

Need andmed peavad tõendama, kas ja kui võrra üks või teine grupp on maksustamise mõttes soodsamas olukorras; samuti tuleb selgitada investeeritud kapitalide suurust, käivete ulatust ja laenude summat nii riigi- kui ka erapankades. Ka on tähtis selgitada puhaskasu ulatust ja töölerakendatud inimeste arvu nii ühel kui teiselgi alal. Nende andmete varal suudab kodi koostada täielise ülevaate selle kohta, milline kaal on eramajandusel ühistegeeliste ettevõtetega võrreldes. Ühtlasi selgub siis ka, kui palju saab riik maksude näol tulu ühistegeelisilt ettevõtelt ja kui palju eraettevõtjaskonnalt.

Erakaubandus ja -tööstus ei soovi kaugeltki ühistegeeliste ettevõtete väljalülitamist või eemal tõrjumist majandusliku tegutsemise alalt. Mis aga eramajandus soovib, on ühesugused tingimused ja täieline üheõiguslus ühistegevusega. Praegu on aga viimane veel mitmeski suhtes eesõigustatud olu-

korras. Need eesõigused ei ole küll alati seadustes nähtud ette, vaid on pigem tegelikus elus kujunenud välja võib-olla ühistegevusele soodsa meeoleolu tõttu. Näiteks on sisseveokaubanduses tekkinud olukord, et erakaupmehed-importöörid peavad mitmeid kaupu ostma tarvitajate keskorganisatsioonidelt, kuna välisriikidega sõlmitud lepingus on tarvitajate keskorganisatsioonile antud sisseveo õigusi sellases ulatuses, et erakaupmehed ei saagi osta mujalt kui tarvitajate organisatsioonelt.

Kaubandus-tööstuskojal on suur ja tähtis ülesanne ideeliselt propageerida eramajanduse põhimõtteid ja liikumist. Selleks on kavatsud korraldada eramajanduse nädalaid ja maakondade viisi koosolekuid kaupmeestele ja tööstureile.

On tarviline selgitada eraettevõtlikkuse ja erainitsiatiivi tähtsust ning tõsta eraettevõtja iseteadvust. Viimasel ajal suurenenud ühistegeelise propaganda mõjul võib tekkida rahva hulgas arvamine, nagu oleks meie majandus rajatud juba rohkem ühistegeelisele kui eraalgatuslikule printsiibile. Ometi ei ole see nii. Kui näiteks liigute linnas või maal, siis näete ikka valdavas enamuses eraettevõtteid, mitte aga ühistegeelisi. Samuti ei ole kuidagi põhjust arvata, et ühistegeeliste ettevõtete käibed oleksid suuremad kui eraettevõttele. Vahe on ikkagi väga suurel määral eraettevõtete kasuks.

Eramajanduse nädalate korraldamine ei ole mitte vaenukinda heitmine ühistegevusele, vaid selgitustöö eraalgatuse kui positiivse majandusliku teguri kasuks. Tahame korraldada kõnekoosolekuid ja kasutada ringhäälingut kõnedeks, et rõhutada eraettevõtjaskonna omavahelise kokkuvõtte ja organiseerimise tähtsust. Erakaupmees peaks hakkama rohkem ostma erainportöörilt ja seda põhimõtteliselt ühtekuuluvustunde mõjul eraettevõtjaskonnaga. Tahame selgitada ka talituskulude vähendamise vajadust, kuigi oleme juba praegu arvamisega, et eramajanduse aparaat töötab vähemate kuludega kui seda suudavad ühistegeelised ettevõtted.

Märgime siinkohal, et Kaubandus-tööstuskoda teeb kindla vahe ühistegeeliste ettevõtete hulgas tootjate ühistegeeliste ettevõtete ja tarvitajate ühisuste kaupluste vahel. Tootjate ühistegevus, näiteks ühistegeelne võivalmistus j. m., piirdub kindlamal kujul oma liikmete perega.

Tarvitajate ühisuste kauplustega on aga mindud liiga kaugele ja seal müüakse kaupu üks-

kõik kellele, küsimata sellest, kas ostja on ühingu liige või mitte. Ka seal peaks piirutama vaid oma liikmete varustamisega.

Koos ühistegeliste ettevõtete tegevusega tahab koda selgitada ka omavalitsustele kuuluvate ettevõtete, näit. pandimajade, apteekide ja viina-

poodide, töötamist ja võrrelda neid erakauplustega.

Kogu see selgitustöö on vajaline selleks, et teha kindlaks eramajanduse osatähtsust ja õigustada ta olemasolu meie rahvamajanduses.

Amortisatsiooni normide tõstmise küsimus tööstus- ja kaubandusettevõtete äri- ja tulumaksu arvutamisel.

Kaubandus-tööstuskoja ja maksudevalitsuse lahkuminevaid seisukohti.

Praegu kehtiva ärimaksuseaduse § 519 lubab ettevõtete maksualuse kasu arvutamisel ettevõtte varanduse korrashoiuks kasutada järgmisi amortisatsiooni norme:

Puust tööstushoonete ja seadiste kohta . . . 10%
Kivist ja metallist tööstushoonete kohta . . . 5%

Samal ajal on aga tulumaksu arvutamisel ettevõtete kohta kehtimas sootuks teised amortisatsiooni normid (tulumaksu seaduse § 11 lisa) ja nimelt:

Kivist, metallist ja raudbet. tööstushoonete kohta 2%

Puust tööstushoonete kohta 4%

Masinate ja seadiste kohta tööstuses 10%

Kaubandus-tööstuskoda on kestvalt taotelnud nende normide tõstmist, kuid selles sihis astunud sammud pole seni annud tagajärgi.

Kuna käesoleval ajal on päevakorral ärimaksuseaduse eestistamine, siis on maksudevalitsus arvanud heaks tema poolt koostatud dekreeidi eelnõus ühtlustada amortisatsiooni normid ärimaksu arvutamise alal tulumaksuseaduses ettenähtud amortisatsiooni normidega.

Kaubandus-tööstuskoda on toonud rea vastuväiteid maksudevalitsuse kavatsuse vastu, soovides omalt poolt nii äri- kui ka tulumaksu arvutamisel panna maksma järgmised ühtlustatud amortisatsiooni normid:

Tööstuslike ettevõtete ehitused:

Kivist, metallist ja raudbetoonist 5%

Puust 10%

Segamaterjalist 8%

Elumajad ja kaubanduslike ettevõtete ehitused:

Kivist 3%

Puust 6%

Segamaterjalist 5%

Kaubandus-tööstuskoda, koostades ülaltoodud

amortisatsiooni normide kava, asus seisukohal, et tööstushoonete olukord võrreldes eluhoonete ja kaubanduslike ehitustega on tunduvalt erinev, ja kui maksudevalitsus arvab, et kivist ehituse juures 2%-line amortisatsiooni norm on küllaldane, siis koja arvates võib see küll olla mõeldav eluhoonete ja osalt ka kaubanduslikeks otstarveteks kasutatavate ehituste, mitte aga tööstushoonete kohta, sest tööstuses vananevad hooned palju kiiremini, mitte üksnes kulumise ja kõdunemise, vaid ka nende mõjude tõttu, mida kutsuvad esile tegevus ja liikumine tööstuses. Siia tuleb veel juure järgmine moment, ja nimelt tööstuse sisu ja vormi muutmine.

Võtame näiteks uue, algava ettevõtte meie oludes. Ta peab väikeselt peale hakkama ja kui ta saab elujõuliseks, tuleb ruume paratamatult varsti laiendada. Alati ei saa aga juureehitustega tarvilist pinda kätte. Suuremal osal juhtumisel tuleb paar aastat tarvitusel olnud hooned kiskuda maha ning nende asemele püstitada uued. Ja seda võib hea vabrikuga 50 a. jooksul juhtuda 2—3 korda. Keegi ei saa siin ettevõttele teha etteheiteid, et ta hoonete asetuse, suuruse ja vormi määramisel pole olnud küllalt ettenägelik ega algusest saadik osanud hinnata, kuidas muutuvad turu ulatus, ettevõtte saaduste tarvitajate nõuded, missugust rada läheb riigis maksu-, tolli- ja üldse majanduspoliitika, milliseid uuendusi toovad esile tehnika ja leidused, ja veel tuhat muud mõju, mis kõik kokku tekitavad uusi tegevuse tingimusi, millele vastavalt ta oleks pidanud ehitama hooned. Kas pole meie silma all kõik tööstuslikud ettevõtted linnas ja maal, väheste eranditega, oma kuju ja vormi muutnud? Kui kaua suudavad veel praegu nähtavasti päris kõvas tööhoos olevad ettevõtted säärastena seista ajajärgus, kus tehnilised uuendused ja töö ratsionaliseerimine vajavad sootu teisi masina vorme ja paigutusi, mis omakorda kutsuvad

esile suuri hoonete muudatusi ja ümberkorraldusi.

Võistlus teistega sunnib ettevõtteid end kiiresti uuendama, ja selleks peavad tal olema varanduslikud reservid amortisatsioonikapitali näol, mis peavad tööstusest kasvama loomulikel tingimustel, s. o. järjekindlalt ja kullaldasel määral. See on võimalik vaid siis, kui tulusid ei makstata äärmuseni.

Vististi pole olnud aluseta end. Vene valitsuse arvestus kivist vabrikuhoonete 20-a. ja puust hoonete 10-aastase elueaga, mille kohaselt amortisatsiooni normid ärimaksuseaduses olid määratud 5% ja 10%. Kui Eesti tööstust soovitakse hoida elujõulisena, tuleks tööstuse hoonete kohta, kuhu on asetatud masinad, aparaadid ja produtseerimiseks tarvilised sisseseaded, amortisatsiooni normid tõsta ka vastavale kõrgusele.

Veel üks põhjus sunnib tööstuslikele hooneile nõutama suuremaid amortisatsiooni norme kui harilikke elumajadele ja majapidamishooneile, ja nimelt asjaolu, et tööstusettevõtte amortisatsioonikapitali saab sünnitada vaid oma tegevuse ülejääkidest. Viimased on aga palju kõikumavad kui elumajade juures. Tööstuse kasud võivad aastate vältel olla väga kasinad, väga mitmesugused, ettevõttest olenematuil, põhjusil. — Kasutoovail aastail peaks olema võimalus kaotusi katta suuremal määral kui seda on tarvis elumajade juures, kus kasutamise tingimused on enam-vähem stabiilsed, vähemalt kaugemale ettenähtavad.

Maksudevalitsus leidis, et koja poolt esitatud amortisatsiooni normid tähtsaimas osas (eriti kinnisvarade suhtes) on tõstetud liialt kõrgele, kui kolmekordseks, võrreldes maksudevalitsuse poolt kavatsatud normidega, ja et sellasel määral maksustatava tulu vähendamise tunduvat vähendavat ka tulu- ja ärimaksust laekuvaid summasid. Ühtlasi palus maksudevalitsus koja arvamist selle kohta, kui suurel määral väheneks keskmiselt ärimaksust ja tulumaksust laekuv summa (riigi ja omavalitsuste osa) aastas, kui koja poolt esitatud amortisatsiooni normid tuleksid tarvitusele nii tulu- kui ka ärimaksu arvutamisel.

Selle peale esines koda uuesti pikema seletusega maksudevalitsusele, põhjendades omalt poolt koostatud ja maksudevalitsusele esitatud amortisatsiooni normide kava.

Amortisatsiooni normide elunõudeile vastavaks tegemise soov on tööstuse ja kaubanduse ringkonnis olnud alatiiseks päevamureks. Selle kohta on vabariigi valitsuse liikmetega ja seadusandlike asutuste tegelastega peetud korduvalt läbi-

raakimisi. Ka riigikogu rahaasjanduse komisjon tunnistas need soovid õigustatuks ja tuli juba pooleldi nendele vastu, nagu seda ilmutab 1920. a. 19. veebr. riigikogule esitatud juriidiliste isikute tulumaksu seaduse eelnõu. Kahjuks jäi see seadus ajapuudusel riigikogus vastu võtmata.

Hiljem on seadusandluse poolt mõned õige tähtsad punktid neist soovidest leidnud täitmist, näiteks avallikuks liiklemiseks määratud jõuvankrite asjus. Veel kõige viimasel ajal nõutas majandusminister endale volituse lubada amortisatsiooni norme mõnelele ettevõtetele erilisel tõsta (Kiviõli). — Siit nähtub, et rahvamajanduse elulised nõuded sunnivad seadusandlust tegema tarvilisi korrektiive ja täiendusi seadustes, milledest on rahva tegevuse areng.

Kui ülaltoodud näiteist võis järeldada amortisatsiooni normide tõstmise tendentsi, siis osutus küll ariringkondadele väga rusuvalt üllatavaks nähtus, et praegu päevakorral oleva ärimaksuseaduse muudatuse kavasse äri- ja tulumaksuseaduste ühtlustamise sihiga otse vastupidiselt äri-ringkondade soovidele on võetud tulumaksuseaduse amortisatsiooni normid.

Välja minnes nendest maksudevalitsuse poolt kavatsatud normidest paistavad küll äri-ringkondade soovid olevat õige kaugelminevad, kuid praegu kehtiva ärimaksuseaduse normidest ei lähe nad tööstuse osas sugugi lahku. Juure tuleb vaid soov, et kaubanduslikeks otstarveteks kasutatavate ehituste amortisatsioon oleks kõrgem elumajade omast. Põhjendus seisab selles, et kaubanduslike hoonete eluiga on palju lühem kui elumajade oma. Olgu siin näiteks toodud Harju ja Põhja Panga laduhooned, kõik Tallinna speditööride aidad, mis meie silmade all lühikese aja vältel on muutunud väärtusetuks, siis kinod, restoraanid, kontori- ja ärimajad kesklinnas, mida järjest ajanõuete kohaselt ollakse sunnitud kapitaalselt ümber ehitama.

Kuna koja poolt soovitatud tööstushoonete amortisatsiooni normid praegustest normidest lahku ei lähe ja kui pidada silmas seda, et kaubanduslike ettevõtete hooneid maksnike üldvaranduse kogus ei ole just väga palju, siis oleks vististi liigne hakata praegusel korral kalkuleerima fiskuse kahjusid, mis võiksid tekkida sellest, kui koja soovid leiaksid täitmist. Võimalikku väikest fiskuse kahju kompenseerib kindlasti mitmekordselt kodanike rahuldustunne ja töötamisrõõm, kui nähakse, et vabariigi valitsuse organid nende elulisi nõudeid püüavad õiglaselt hinnata ja rahuldada.

Tahaksime veel kord rõhutada, et koyal on

tungiv soov tõsta tulumaksuseaduses juriidiliste isikute tulumaksu arvestuseks amortisatsiooni norme samale kõrgusele, nagu need on ette nähtud ärimaksuseaduses. On ju ebamaarane nähtus, et tööstusettevõtted, kus on tegemist paljude amortiseerimisele kuuluvate esemetega, peavad iga aasta koostama kahed amortisatsiooni tabelid: ühedi ärimaksu, teised tulumaksu normide käsitlemisega. Ärimaksuseaduse kohaselt võib kinnisvara juba 20 a. järele olla amortiseeritud, tulumaksuseaduse järgi nõuab see toiming aga veel 30 lisa-aastat.

Me kahtleme, et fiskuse kahju oleks nii väga tunduv, kui ettevõttele võimaldataks kõrgete maksude nõudmiseta ($11\frac{1}{2}\% + 20\%$, ja seegi veel mitmesuguste kulude juurearvamistega kõrgendatud summadel) oma varandusi amortiseerida. Kullabilansiseaduse kohaselt varanduste väärtuse üleviimisest eesti kroonidele hakkab juba mööduma 10 a. Selle aja jooksul on suur osa suuremaist tööstusettevõttest oma kinnisvarad ja siseseaded juba amortiseerinud. Paljudel ongi käes aeg, kus nad amortisatsiooniks ei saa teha mingeid mahakirjutusi kasudest, ja riik saab oma kindla ja kõrge osa täiest kasust kätte.

Kui üksikuile nooremale ettevõttele kõrgendatud amortisatsiooni normid annavad võimaluse kasude saamise korral teha normaalseid mahakirjutusi, siis riik aina kindlustab sellega endale tervete ja elujõuliste sissetulekuallikate tekkimise. Neile, kes elu oskavad tõsiselt tähele panna, selgub peagi, et algajatel ja noortel ettevõttele läheb tarvis väga palju jõudu selleks, et suuta võistluses pidada vastu ja jõuda edasi. Seda jõudu peab nende maksupoliitikaga reserveerima.

Tuletagem meele, missugust jõupingutust pidid meie ettevõtted ilmutama 1930.—1933. a. kriisiajajärgul. Missuguseid amortisatsioone võisid nad tol ajal teha? Kas ei pidanud mitmedki rahvamajandusele nii väga tähtsad ettevõtted end vee peal hoidma just selle läbi, et masinate kulu ja hoonete vananemise kahjusid ei arvestatud? Ettevõtte kannatab säärase kulude mittearvestamise välja vaid siis, kui kinnis- ja vallasvara väärtuses on reserve. Säärase reserve loomisest on ühevõrra huvitatud nii ettevõtte ise kui ka rahvamajandus üldiselt, ja lõppeks ka

fiskus, kellele terve ja kindel tööstus on alati soovitatavaks tuluallikaks.

Neil põhjusil ei tuleks kartlikult hoiduda ettevõtlikkust tervendavast aktsioonist amortisatsiooni normide tõstmise kaudu, eriti nüüd, kus kriisiaja kogemused on olemas ja riigikassa seisukord ei anna põhjust nii väga karta riigi tulude vähenemist. Kaubandus-tööstuskojale näib, et riigile on palju tähtsam omada kindlaid ja eluvõimsaid maksnikke kui püüda ajuiselt suuremaid sissetulekuid ettevõtete kosumise ja eluvõitluseks tarviliste reserve loomisest hoidumise arvel. Kui see kaalutus oli vabariigi valitsusel põhjuseks lubada õlikivitööstuses käsitleda õige kõrget amortisatsiooni normi, siis peaks see olema maksev ka muu tööstuse kohta, mis on riigile ja rahvamajandusele niisama suure tähtsusega, olgugi mõõdukamal määral.

Lõppeks tahaksime mainida veel üht põhjust, mis õigustab kõrgemate amortisatsiooni normide nõudmist. See oleks ettevõtete võlgade tasumine. Raha peab liikuma, muidu ei ole tegevust ja elu. Kui ettevõttesse investeeritud kapitalid jäävad sinna peatuma, siis tekib ärielu halvatus. Ei ole mõeldav, et aktsiakapitalidega meie oludes suudetaks luua suuremaid ja elujõulisemaid ettevõtteid. Tingimata vajame selleks ka laenukapitale. Need tuleb aga lühema aja vältel tasuda. Ei ole lootustki, et ettevõtted suudaksid laene tasuda kasudest, eriti meie oludes, kus kasud ei ületa keskmisigi panga protsente. Peaks loodama ainus ja seejuures päris loomulik võimalus katta neid amortisatsiooni summadest. Selleks peab aga nende summade tekkimist kasudest võimaldatama mõõduka maksustamise läbi sellaselt, et ka aktsiakapital kannaks korralikku protsenti. Madalate amortisatsiooni normide kaudu seda olukorda küll ei saavutata. See pärast tungibki ettevõtlikkus Eestis riiklike kapitalide varju, tekitades nähtuse, mis ei ole sugugi soovitatav.

Koda püsib arvamises, et Saksamaa toimis majanduslikult väga hästi, kui ta sõja järele oma ettevõttele lubas maksuvabalt teha igasuguseid amortisatsioone. Selle läbi loodud reservid hoidisid paljusid ettevõtteid kokkuvarisemisest kahjude koorma all, mida tekitas kriisiajajärk.

Loodame, et siin ettetoodud näited ja kaalutlused leiavad maksudevalitsuses heatahtlikku tähelepanu ja sillutavad teed ärringfondade ammuste soovide täitumisele.

Dr. Robert Peltzer 90-aastane.

16. jaanuaril s. a. puhitseb Narva Kalevi Manufaktuuri kauaaegne direktor ja aktsionaar dr. Robert Peltzer oma 90. hällipäeva. See päev ei ole aga mitte ainult vana auväält hallpea au-päev, vaid see on ka tema hulgalisele amet- ja tööliskonnale suureks rõõmupäevaks, sest nad võivad olla uhked, et neil on olnud aastakümneid nii hoolikas leivaisa. Nüüd, kus meie suurtööstuse vanim ja teeneterikas juht ja esindaja astub oma elu kümnendasse aastakümnesse, oleks küll kohane veidi tutvuda tema elukäiguga.

Dr. phil. Robert Peltzer sündis vana kalendri jargi 4. jaanuaril 1846. a. Narvas tolleagse Stieglitzi kalevivabriku direktori Napoleon Peltzeri kuuenda lapsena. Tema isal oli üldse 10 last. Napoleon Peltzer põlvnes vanast Aacheni patriitside perekonnast, kes 15. sajandil (1466) esines seal Kremeri nime all. Kuueteistkümnenda sajandi alul võtsid Kremerid sugukonna nimeks Peltzer ja selle nime all tunti neid juba kui kuulsaid villakaupmehi, kalevivalmistajaid, vasekaupmehi ja teadlasi. Aastal 1598 oli Aacheni bürgermeistri Mathis Peltzeri poeg Mathis sunnitud protestandi usku kuuluvuse ja katoliiklaste ülevõimu ja kiusamiste pärast ühes 201 kodanikuga Aachenist lahkuma, asudes elama Stolbergi, kus ta omas vasekaevandusi. Neid vasekaevandusi on kasutanud tema järeltulijad ühtjärke 200 aastat. Kahetekümneaastase noormehena rändas Napoleon Peltzer jalgsi Maastrichist, Hollandist, kuhu tema isa oli Rheinimaadel Napoleoni-sõdade läbi tekkinud nälja-aastate tõttu välja rännanud, läbi terve Saksamaa ja Poola Moskvasse, kuhu ka tema vennad ja õed, kokku 6, talle tulid järele. Ajajooksul asutas ta seal oma väikese kalevitööstuse, ja kui 1844. a. Vene õukonna pankur parun Stieglitz omandas ostuteel Narvas firma nimetusega „Narova Manufaktuuri Ühisus“ tegutsenud kalevivabrik, siis oli juba Napoleon Peltzeril Venemaal niivõrd hea nimi ja kuulsus, et Stieglitz palus teda käima panna ja juhtida kalevivabrikut Narvas. 1845. a. asus siis Napoleon Peltzer oma viie lapsega Narva elama ja 1846. a. algas kalevivabrik oma tegevust uuendatud kujul.

Sest ajast saadik, s. o. 90 aastat, on siis Narva kalevivabrik vahet pidamata töötanud edukalt. Seal, Narva kalevivabriku uuestisünni hälli juures, kus loodi Narva vanim suurtööstus ja seati alus juba uema aja mehhaniseeritud kalevitööstusele, sündis selles juba vanas tööstus-rite perekonnas 4/16. jaanuaril 1846. a. Robert

Dr. Robert Peltzer oma poja ja pojapojaga.

Karl Peltzer. Sellest ajast peale on kasvanud Narva Kalevi Manufaktuuri esiti Robert Peltzeri isa ja pärast juba tema enda juhatusel suurtööstuseks ning paisunud omaette väikeseks linnakeseks, mil on oma kirik, park, haigla, koolimaja, rahvamaja, hulk elumaju sadade korteritega, turg ja muud hõlbustused ja kus igal pool valitseb piinlik puhtus ja kord.

Lõpetanud gümnaasiumi Dresdenis asus Robert Peltzer õppima keemiat Zürichi ülikoolis, mille lõpetas 1870. a. dr. phil. & chem. aukraadiga. Pärast ülikooli töötas ta keemikuna Prantsusmaal, kuid oli sunnitud sealt lahkuma Saks-Prantsuse sõja puhkemisel ja tulema tagasi kodumaale. Isa oleks aga näinud meeeldi, et tema energilisim ja töökaim poeg Robert oleks püüdnud end täiel määral kalevitööstusele, sest tema vanemal pojalt oli juba oma villa- ja kalevitööstus Peterburis, kuna teine poeg Eduard, kelle järeltulijad on praegu Hiiu-Kärdla Kalevivabriku omanikud, oli isal abiliseks ja kaastööliseks 1863. a. saadik. Seepärast saatis isa teda paariks aastaks oma vanema poja vabrikusse Peterburi, et seal end veel täiendada, ja võttis ta siis 1873. a. oma abiliseks Narva. Sellest ajast peale, s. o. üle kuuekümneda aasta, on dr. Robert Peltzer lakkamatult jätkanud suurima innu ja oskusega oma isa poolt alatud tööd ja viinud Stieglitzi kalevivabrikut ja Narva Kalevi Manufaktuuri

o.-ü., missugune nimetus vabrikul on 1880. a. saadik, praegusele kuulsusele. Ei olnud enne maailmasõda suurel Venemaal ühtki nurgakest, kus Stieglitzi või Narva kalevi nime ja kuulsust ei oleks tuntud; samuti tunti ja hinnati Narva Stieglitzi riidet ka paljudes välisriikides.

Nii nagu Narva kalevit tunti üle terve Venemaa, nii seisis ka Narva Kalevi Manufaktuuri tegelik juht dr. Robert Peltzer tolleaegse vene valitsuse ringkondades tema ärimeheliku ja põhjaliku majandusala tundmise tõttu parimas kuulsuses. Kui tuli lahendada suuremaid ja raskemaid probleeme kaubandusalal, kutsuti teda kaubandusministrite poolt tihtilugu nõuandjaks, ja nii mõnigi kaubanduslepingu tekst on koostatud dr. Robert Peltzeri poolt isiklikult. Samuti tunti dr. Robert Peltzerit vene keisrikojas ja kõik vene suurvürstid, kes oma ajal Narvas käinud, kui ka keiser Aleksander III ja saksa keiser Wilhelm II, on külastanud tema kodu Narvas. Teenete eest annetasid vene keisrid talle mitu ordenit kuni Stanislause 2. järguni.

Ühtlasi on dr. Rob. Peltzer aastakümneid olnud ka Narva Linaketramise Manufaktuuri o.-ü. direktoriks, mis asutati samuti parun Stieglitzi ja inglase Thomas Kinneli poolt 1851. a. ja missugune vabrik on tõusnud dr. Rob. Peltzeri ja tema poja Peeter Peltzeri juhtimisel maailma-kuulsuseni. Eksporteerib ju Narva Linaketramise Manufaktuur 85% oma toodangust välisriikidesse.

Oma pikal eluajal on dr. Robert Peltzer nooremais eluaastais võtnud osa ka seltskondlikust tööst. Muuseas oli ta aastakümneid Narva vaestekooli juhatuse esimees, missugune kool on kasvatanud üles palju elutublisid inimesi, ja tänu dr. Robert Peltzeri hoolitsemisele võis kool elada üle ka rasked sõja-aastad, millal see läks üle Narva linnavalitsuse haldusse.

Vene valitsuse ajal oli dr. Robert Peltzer ühtjärke 43 aastat prantsuse vabariigi konsuliks Narvas, mida võib kindlasti pidada üldiselt rekordiks sel alal.

Selle suure töömehe eluiga on olnud pikk ja töörikas, mis ületab isegi piiblis tähendatud vanaduse, ja tema töö on kannud kauneimat vilja kodumaa ja tööliskonna kasuks ja õnnistuseks. Ka tänapäevgi rühub juubilar jõudu mööda teha tööd, olgugi et elutormid on teda nii mõnigi kord raskesti vapustanud. Üks viimaseist raskeimaist saatushoopidest oli vanema poja Rudolphi ootamatu surm läinud aastal, kes kui parim kalevitööstuse tundja Eestis ja Baltimaadel ühes isaga oli juhtinud suure eduga Narva Kalevi Manufaktuuri tegevust.

Õnniteleme vana truud töömeest tema eluõhtul, kui ta täna vaatab tagasi oma rikkalt viljakannud tööpõlvale, ja soovime talle veel palju rõõmsaid elupäevi.

Riigimetsade umbkaudne väärtus.

(Avaldame vaidluse korras. Toim.)

Metsa väärtuse väljaarvestuse aluseks vajame vähemalt metsa aastast normaal-puhastulu. Need arvud ei esine otseselt riigi metsamajanduse aruandeis, vaid neid peame leidma teistest arvudest. Olgu tähendatud, et riigi metsamajanduse aruandeis leiduvad tulude arvud ei anna meile õiget pilti metsade tõelisest tulukusest ja seega ka nende tegelikust väärtusest, kuna osa metsi on müüdüd alandatud hinnaga, osa aga on antud hinnata. Seepärast on õigem, kui väljume metsa väärtuse väljaarvestamisel turuhinnast, s. o. keskmistest oksjonite ja võistluspakkumiste hindadest. Meil on teada järgmised puhastulu määrad arvud:

a) 1 ha riigimetsa aastane keskmine bruttotulu (arvestatud riigimetsade üldpindala kohta) omariikluse algusest kuni 1. IV 1933. a. oli Kr. 7,00;

b) keskmine aastane kulu samal ajal iga ha kohta oli Kr. 2,45;

c) keskmine oksjonite ja võistluspakkumiste hind ajavahemikul 1922. kuni 1933/34. a. oli tihumeetri kohta Kr. 2,62;

d) keskmine tegelik üldmüügihind samal ajal (ühes arvatud ka riigi metsatööstuse puhastulu) oli thm kohta Kr. 1,98;

e) keskmine aastane normaal-kasutus samal ajal võis olla 2.000.000 thm;

f) keskmine aastane tegelik kasutus samal ajal oli 3.000.000 thm;

g) praegune aastane normaal-kasutusnorm on 1.500.000 thm.

Et meil on teada metsade tegelik keskm. aast. kasutus (f), samuti ka aastane keskm. normaal-kasutus (e) (e on $\frac{1}{3}$ võrra väiksem kui f), siis on kõige õigem turuhinna alusel leida üles kesk-

mine aastane puhastulu tihumeetri kohta. Keskm. aast. turuhind, s. o. bruttotulu igalt tihumeetrilt, on meil teada, see on (c) Kr. 2.62; tegelik tihumeetri bruttotulu (f), võttes arvesse alandatud hinnaga teostatud metsamüüke ja hinnata äraantud metsi, oli aga Kr. 1.98 (selle järgi oli esimene viimasest 32% kõrgem). Järgmiseks peame leidma keskmise aastase kulu tihumeetri kohta; seda seepärast, et meil on teada nii müügihind (c, d) tihumeetri kohta kui ka kasutus (e, f, g) tihumeetris. Kulud 1 ha kohta (b) on meil teada.

Väljudes asjaolust, et normaal-kasutus aastail 1922—1934 oleks pidanud olema $\frac{1}{3}$ võrra väiksem kui oli tegelik kasutus ja et saadud puit keskmiselt 32% alla turuhinna realiseeriti, leiame 1 ha kohta saadud tegelikku bruttotulu (a)

vastavalt ümber arvestades ka normaal-bruttotulu ja nimelt:

$$7.00 + (7.00 \times 0.32) - \frac{7.00 + (7.00 \times 0.32)}{3} = \underline{\underline{\text{Kr. 6.16}}}$$

Nüüd on meil teada tegelik ja normaalne bruttotulu 1-elt hektaarilt, samuti ka kulud; need jäävad mõlemal juhul kui administratsiooni- ja metsamiskulud muutmata.

Normaal-bruttotulu 1 hektaarilt oli Kr. 6.16
kulud — 1 " " " 2.45
ehk 39% bruttotulust

Minnes üle tihumeetreile, nagu oligi meie kavatsus, saame järgmised arvud:

Normaal-bruttotulu 1 tihumeetrilt Kr. 2.62
kulud (39%) 1 " " 2.45
puhastulu 1 thm-lt Kr. 1.60

Aastane puhastulu.

Tegeliku keskm. aast. kasutuse puhul = $3\,000\,000 \times 1.60 = \text{Kr. } 4\,800\,000.-$
normaalse " " " " = $2\,000\,000 \times 1.60 = \text{„ } 3\,200\,000.-$
aastane kapitalitarvitus Kr. 1.600.000.—

Riigimetsade keskmine (1922—1933/34) umbkaudne kapitaliväärtus.

Kui võtame maa ja metsa tuluprotsendina 2,5%, mis meie oludes on kõrgeim lubatav norm, ja kapitaliseerime aastase puhastuluga, siis saame metsa väärtuse.

Normaal-puhastulu järgi arvestatuna:

$$\frac{3\,200\,000 \times 100}{2,5} = \underline{\underline{\text{Kr. } 128\,000\,000.-}}$$

Umbkaudne kapitaliväärtus tänapäeval:

Normaal-puhastulu järgi arvestatuna:

$$\underline{\underline{1\,500\,000 \times 1.60}} = \text{Kr. } 2\,400\,000.-$$

$$\text{võrdub } \frac{2\,400\,000 \times 100}{2,5} = \underline{\underline{\text{Kr. } 96\,000\,000}}$$

Umbkaudne kapitalikaotus.

128.000.000.— — 96.000.000.— = Kr. 32.000.000.—
ehk 25% metsa koguväärtusest.

Eeltoodud metsaväärtuse arvestamisel on võetud aluseks ainult reaalne, raha peale ümberarvestatud, kasu, mis mets meile iga-aastase puidutoodangu näol annab, kuna kõik teised, rahas mitteväljenduvad, kasud ja mõjutused, mis ta inimkonnale ja loodusele pakub, on jäänud märkimata. sh.

Äride register

detsembrikuu teisel poolel.

Registreeritud firmad:

1. August Aavekukk, Kirbla v., Kasari al., segakauplus.
2. Anna Aavik, Valga, Kuperjanovi 31, liha-kauplus.
3. Lucie Abram, Tallinn, Liivalaia 44, toiduainetekauplus.
4. Mordhai Abramovič, Tallinn, Hermanni 12—10, saapapealsete tööstus.
5. A. Abramsohn, Tallinn, Raua 33—12. karusnaha- ja manufaktuurkontor, ärip. Abram Abramsohn.
6. Mihkel Aigro, Tartu, Aia 17, toiduainetekauplus.
7. Peeter Albrecht, Antsla al., Jaani 6, pagari-kondiitriäri.
8. Karl Aleksius, Taevere v., Kaarnsoo, talurahvatarvetekauplus.
9. Allmann, Vahastu v., segakauplus, ärip. Helmi Allmann.
10. K. Alnek, Lustivere as., talurahvatarvetekauplus, ärip. Karl Alnek.
11. Voldemar Ambus, Tapa, Lai 7, pagaritööstus.
12. Linda Andresson, Tallinn, S. Tartu 77, toiduainetekauplus ja pagaritööstus.
13. Julie Ani, möbleeritud toad „Astoria“, Tartu, Kuperjanovi 54.
14. Helmi Anier, Tõlliste v., Uniküla as., talurahvatarvetekauplus.

15. Euphrosine Annok, Tartu, Näituse 8, toiduainetekauplus ühes õlle ja veini müügiga.
16. Liisa Ansmann, Pärnu, Jannseni 49, toiduainetekauplus.
17. Elviine Arbus, Püssi v., segakauplus.
18. Pauline Arjas, Valga, Vabaduse 1, restoraan.
19. Gottfried Arrak, Rootova v., vesiveski.
20. Gustav Aru, Säreveere v., Kolu as., metsatööstus.
21. Olga Asmann, Tartu, Raekoja 41, pagariäri.
22. J. Aunap, Viljandi, Raudtee 4, saeveski, ärip. Jüri Aunap.
23. Jaan Bachmann, Kõpu v., metsatööstus.
24. Aleksandra Bachwerk, Valga, Kuperjanovi 21, pagaritööstus.
25. Ralf Baumingu autode emailimise tööstus, Tallinn, Imanta 8, tselluloidemailimise tööstus.
26. Leena Beesen, Tallinn, Heeringa 3, puusärgiäri.
27. N. Beick'i „Pugesto telliskivi tehas“, Nursi v., telliskivitööstus, ärip. Nicolai Beick.
28. Marie Birkenfeldt, Kuressaare, Kohtu 2, pudukauplus.
29. Kummi- ja metalltemplite tööstus „Perfekt“, E. Blaufeldt, Tallinn, Nunne 8, ärip. Emilie Blaufeldt.
30. K. Bolbat, Tallinn, V. Sadama 5, toiduainetekauplus, ärip. Kristiina Bolbat.
31. Jaan Braun, Kärü al., segakauplus.
32. Paemurd Ludvig Brehdahl, Tallinn, Lasnamäe 18, paekivimurdmine; prokurist Johann Brehdahl.
33. Osvald Brükker, Meremäe v., Dobrova k., jahuveski.
34. Margarethe Bärengrub, Vao v., V. Maarja, pagariäri.
35. Miralda Damberg, Tapa, Pikk 18, vanaraua ja pruugitud asjade kauplus.
36. Saara Dattel, Valga, Kesk 12, pudukauplus.
37. Jõgeva Raudteejaama einelaud M. Domin, Jõgeva raudteejaam, ärip. Mihkel Domin.
38. Isai Dubrovin, Tallinn, Laulupeo 4—1, kompektivabriku agent.
39. Ekaterina Eber, Tartu, Kivi 8, juuksetööstus, prokurist Oskar Eber.
40. Albert Ehrlich, Tartu, Võru 132, koloniaalja tarbeainetekauplus.
41. Marie Eiche, Kasariitsa v., Holopi k., vesiveski.
42. Elvira Eichelmann, Tallinn, V. Balti 96—4, söögisaal.
43. Aleksei Eichfuss, Maasi v., Palu k., segakauplus.
44. Mihkel Eidast, Karksi v., Nuia., nahakauplus.
45. Aleksander Eigelman, Salla v., Salla k., segakauplus ühes riigiviina- ja õllemüügiga.
46. M. Eitea, Tallinn, S. Patarei 18-a, toiduainetekauplus, ärip. Marie Eitea.
47. Söögisaal-kohvik „Jaida“ M. Ekart, Tallinn, Toompuistee 28, ärip. Miina Ekart.
48. Hedvig Ellerhein, Misso v., segakauplus.
49. Herbert Engblum, Kloostri v., Kurkse küla, talurahvatarvetekauplus.
50. Adele Ennus, Tartu, Rüütli 18—4, vaipadetööstus.
51. Herta Epoltdt, Nõmme, S. Pärnu m. 237, lihakauplus.
52. L. Erikson, Peri v., Põlva, restoraan, ärip. Leonhard Erikson.
53. Johannes Evertson, Nabala v., jahuveski.
54. J. Feldmann, Tallinn, Kalevi 31—11, maalritööstus, ärip. Jüri Feldmann.
55. Abram Frank, Tallinn, Pikkjalg 3, vanade riiete kauplus.
56. Jaan Frei, Puurmanni v., toiduainetekauplus.
57. Aleksei Frolov, Kohtla-Järve, nahatööstus.
58. Joosep Goldberg, Tallinn, Tarabella 26, nahatööstus.
59. Vassili Gornov, Iisaku v., Iisaku k., lihakauplus.
60. Olga Grigorjev, Tallinn, K.-Kalamaja 10—2, söögimaja.
61. Leib Grossmann, Tallinn, Polgu 9, loomade ja liha ost-müük.
62. Aleksander Grünberg, Sõmeru v., Kaarli as., segakauplus.
63. Bruno Grünbladt, Nõmme, S. Pärnu m. 133, kellasepaäri.
64. Ida Illisson, Tartu, Lootuse 8, toiduainetekauplus.
65. Friedrich Jaani, Tartu, Vabaduse 13, toiduainetekauplus.
66. Franz Joseph, Tallinn, Apteegi 5—5, kullasepatöökoda.
67. M. Jürgens & Ed. Turgan, S. Tartu m. 6, pagaritööstus, täisühing, täisosanikud Martin Jürgens ja Eduard Turgan, osakap. Kr. 100.—.
68. Joosep Karjus, Tartu, Lepiku 2, toiduainetekauplus.
69. A. Kerberg, Kohtla v., Kohtla as., toiduainetekauplus, ärip. Anna Kerberg, prokurist Natalie Koslov.
70. Eduard Kings, Tallinn, S. Tartu m. 8, kella- ja kullasepaäri.
71. Arnold Klockmann, Uue-Antsla v., lauailikus.
72. Tubaka- ja kirjutustarvetekauplus „Orient“ E. Koik, Tallinn, Pikk 36, ärip. Elvire Koik.
73. J. Kõpman, Viljandi, Tallinna 51, toiduainetekauplus, ärip. Jaan Kõpman.
74. Evald Kõsti maitseainetetööstus „Orient“, Tartu, Nurme 1, maitseainetetööstus.
75. Eesti tarbekunst J. Leimann, Tallinn, Vesivärava 44, graafiline ja pritttehniline ettevõte, ärip. Irina Leimann, prokurist Richard Sööt.
76. Eva Meyer, Tartu, Lossi 20, tubakakauplus.
77. Jaan Möksi, Tähtvere v., Ilmatsalu as., toiduainetekauplus.
78. Eduard Ora, Tallinn, Malmi 10, toiduainetekauplus.
79. Adam Otti, Tartu, Võru 160, toiduainetekauplus.
80. Linda Pappel, Pärnu, Jannseni 17, saun.
81. Elmar Pettai, Mõniste v., „Kuutsi“, segakauplus.
82. Ed. Pöder, Narva, Kulgu raudtee ääres, paemurd, ärip. Eduard Pöder.
83. C. Ratas, Tallinn, Härjapea 21, toiduainetekauplus, ärip. Gabriel Ratas.
84. Bernhard Reinvald, Tallinn, Villardi 33, toiduainetekauplus.
85. Ameerika kummitööstus Vilhelm Schüler ja Karl Mõissaar, Tartu, Lossi 1, kummiesemete vulkaniseerimise ja kalosside parandamise tööstus, täisühing, täisosanikud Vilhelm Schüler ja Karl Mõissaar, osakap. Kr. 100.—.
86. Karl Segnits, Tartu, Liiva 9-11, saun.

87. Söögisaal „Autojaam“ Johanna Sikk, Tallinn, Veneturg 5.
88. M. Somp, Narva, Moonaladu 11, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Melita Somp.
89. M. Sorokin, Tallinn, V. Roosikrantsi 4, kirjutusmaterjalii-, mängu- ja kingitusartikliteäri, ärip. Mihael Sorokin.
90. Säre ja Ko., Kunstsarvest Tarvete Tööstus, Tartu, Alevi 15, kunstsarvest tarvete tööstus, täisühing, täisosanikud Paul Säre, Elmar Meos ja August Faber, osakap. Kr. 1.500.—
91. Elisabeth Tesnov ja Olga Väli, Pärnu, Riia 54, rõivaõmbluse tööstus, täisühing, täisosanikud Elisabeth Tesnov ja Olga Väli, osakapital Kr. 100.—
92. Kasti- ja puukiutööstus „Standard“ Hans Terras, Tallinn, Siimoni 1, prokurist (piiratud) Johannes Ohakas.
93. Vanker, Karksi v., Vesiveski, ärip. Amalie Vanker.
94. Avinurme apteek mag. H. Vilde, Avinurme v., Möisa k., ärip. Helmuth Vilde.
95. Higilappide ja pesuõmblamise tööstus „Helvi“ Edgar Vildt, Tallinn, Liivalaia 24—8.
96. Endel Zirk, Aakre v., talurahvatarvetekauplus.
13. Johannes Einbaum on avanud Rakveres, Tallinna 9, kanamunade kogumise punkti, peab samas edasi juuksetööstust.
14. Gustav Einman jätkab äritegevust, avades Viljandis, Lossi 24, juuksetööstuse firma all „G. Einmann“.
15. Johannes Einmann on avanud Rakveres, Tallinna 32, müsitööstuse, peab samas edasi mütsikauplust.
16. Marie Elias on lõpetanud Haapsalus, S. Liiva 15, asunud einelaua pidamise; peab edasi Keilas raudteejaama einelauda.
17. Eduard Ella jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Tehnika 13—16, maalritööstuse firma all „Ed. Ella“.
18. Madis Ester peab Vigala vallas Aaraste külas toiduainetekauplust.
19. Keemiatööstus „Feival“ A. Feischner, Tallinn, Volta 3, ettevõtte on läinud üle usaldusühingule, kus täisosanikuks on Arthur Feischner, osakapital Kr. 2.100.—. Firmaks on „Keemiatööstus „Feival“ A. Feischner & Ko“.
20. Heinrich Flour jätkab äritegevust, avades Tallinnas, V. Ameerika 48, toiduainetekaupluse firma all „H. Flour“.
21. Nikolai Grension, Pärnu, Riia 58, toiduainetekauplus, äripidaja surnud, pärandustombu hooldajaks on Eduard Hendrikson.
22. Grohmann & Ko, Tallinn, V. Karja 1, fototarvete äri; täisühing on muudetud usaldusühinguks, täisosanik George Lange on lahkunud; täisosanikuks jääb Vladimir Grohmann.
23. Johan Grünbach jätkab äritegevust maiustuste agendina, Tallinnas, Jõe 7—10.
24. August Gulbe jätkab äritegevust, avades Valgas, Kesk 21, möbleeritud toad firma all „Möbleeritud toad „Kommerts“ A. Gulbe“.
25. Johannes Hendriksoni toiduainetekauplus asub Pärnus, Aia 23 (varem Promenadi 18).
26. Erika Iila jätkab äritegevust avades Tartus, Riia 25, silmkoetööstuse.
27. Johannes Isacki, Tallinn, V. Karja 12, puuvillariidekauplus, uueks perekonnanimeks on „Laidna“ ja ühes sellega firmaks „Tallinna Puuvillariidekauplus Joh. Laidna“.
28. Amanda Jõgeva, Tartu, Tallinna 47, toiduainetekauplus, äripidaja perekonnanimeks on Arusson, ühes sellega firmaks Amanda Arusson.
29. Hermann Kronbergi agentuuräri asub Pärnus, Kuninga 10 (varem Tallinn, Narva 62—2).
30. Elektrikondensaatorite tööstus „Elko“ A. Kruusimägi, Tallinn, Pronksi 1, ettevõtte läinud üle täisühingule firma all „Elektri kondensaatorite tööstus Elko ins. F. Heinmets & Ko“, täisosanikud Albert Kruusimägi, Ferdinand Heinmets ja Nikolai Raag, osakapital Kr. 3.000.—
31. Nikolai Kultas jätkab äritegevust, avades Tartus, Aleksandri 15, kino firma all „Kinoteater Apollo“ Nikolai Kultas.
32. Riidevärvmise ja -vanutamise tööstus „Extra“ A. Käsi & Ko, Tartu, Raekoja 33, täisosanikud Tõnis Saar, Johannes Pöder ja Aleksander Käsi lahkunud, täisosanikuks juure tulnud Paula Hermann, sõlmitud uus täisühingu leping, osakapital Kr. 4.000.—, firmaks „T.-üh. V. Saukas ja Ko, Riidevärvmistööstus „Ekstra““.
33. Richard Lange on avanud kuld- ja hõbeasjade ning kellade paranduse töökoja endise firma

Registreeritud muudatused:

1. Villem Aavakivi jätkab äritegevust, avades Vohnja v., Pala as., vesiveski firma all „V. Aavakivi“.
2. Gustav Anderson jätkab äritegevust, avades Petseri vallas vesiveski.
3. E. Antson, Pärnu, Liiva 21, saun, äripidaja Elsa Antson, Boris Dambergi prokuura kustunud.
4. Balti Puuvilla Ketramise ja Kudumise Vabrik Aktiaselts, Tallinn, prokuristid Roman Hochloff ja Maximilian Landesén on astunud Eesti kodakondsusse.
5. Falk Beltschikov, Tartu, Karlova 51, niiditööstus, firmaks „Standard“ niiditööstus F. Beltschikov.
6. Johannes Bock jätkab äritegevust, avades Karksi v., Karksi-Nuia alevikuks, liha- ja vorstikaupluse firma all „J. Bock“.
7. Haim Citron on klaasitööstuse Tallinnas, Vabrik 59, lõpetanud; avanud naha- ja saapakaupluse Tallinnas, Veneturg, Kalevi maja 9, firma all „Naha- ja saapakauplus H. Citron“.
8. Jegor Domaškin on avanud Mustvees, Petrogradi 74, nahatööstuse, peab edasi talurahvatarvetekauplust.
9. Karl Dreier on avanud uue toiduainetekaupluse Tartus, Söögiturg 5; Tartus, Kesk 50, asuvat toiduainetekauplust on täiendanud õllemüügiga.
10. Eesti elektrimasinate ehituse a.-s., Tallinn, Soo 27, juhatuse liikmeks on valitud Michael Stark.
11. Eesti Telegraafi Agentuuri A.-S. Eta, Tallinn, V. Posti 1, juhatuse liikmed Juhan Kukk, Gottlieb Hakker, Oskar Mänd, Heinrich Laretei, Harald Tammer ja Johannes Luikmil on lahkunud; uuteks juhatuse liikmeteks on valitud Juhan Kaarlimäe, Rudolf Möllerson, Christian Kaarna ja Juhan Nihtig.
12. Eestimaa Meri-Jahtklubi, Tallinn, lahkunud asekommodor Valter Hoerschelmann, kelle asemele on valitud Gösta Gahlnbäck.

- all „Kullasepaari Helveetsia R. Lange“, Tallinnas, Kuninga 4; samas peab edasi kuld-, hõbe-, kristallasjade ja kellade kauplust.
34. Timofei Novikov jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Kopli 30 savi- ja fajansitööstuse firma all „Savi ja fajansitööstus „Estoportselan“ T. Novikov“.
 35. Tehnika büroo Hermann Oesterlein. Tallinn, Vene 11, ettevõtte üle läinud usaldusühingule firma all „Tehnikabüroo Hermann Oesterlein & Ko“, täisosanikuks Hermann Oesterlein, osakapital Kr. 30.000.—, ärialaks on tugevoolu- ja nõrgavoolu-elektrotehnikamaterjalide, masinate, aparaatide, moodsustade, raadiosaatejaamade, raadioaparaatide müük; prokuristideks Helmut Brümmer, Friedrich von Malzan ja Aleksander Kõll.
 36. Albert Org jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Kreutzvaldi 13-10, kaubandusagentuuri firma all „Albert Org'i kaubanduse agentuur „Alborg““.
 37. Kristjan Põhjala (end. perekonnanimi Bamberg) jätkab äritegevust, avades Imavere v., Järvavere k., toiduainetekaupluse.
 38. „Estico“ Eesti Comb Factory Max Reich, Tartu, J. Kuperjanovi 27, ettevõtte on üle läinud täisühingule, täisosanikeks on Max Reich ja Paul Hirsch, osakapital Kr. 40.000.—; firmaks „Estico“ Eesti Kammivabrik M. Reich & Co“.
 39. Hilda Sikk on lõpetanud Tallinnas, Veneturg, S.-S. Kalevi majas asunud söögisaali pidamise ning on avanud samasuguse ettevõtte Tallinnas, Viru 6.
 40. Metsaäri H. Teras asub Tallinnas, Uus-Sadama 7 (varem Uus-Sadama 6).
 41. Marta Tomson jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Mehaanika 14, toiduainetekaupluse.
 42. Joosep Treier on lõpetanud jahuveski pidamise Aleksandri vallas, rentinud jahuveski Peri vallas.
 43. Kaubanduse & tehnikakontor J. Täks asub Tallinnas, Aia 5-a (varem Pikk 36).
 44. Peeter Vanker jätkab äritegevust, avades Karksi v. saeveski.
 45. Hermann Veldemann jätkab äritegevust, avades Viljandis, Vaksali 32, toiduainetekaupluse firma all „H. Veldemann“.
 46. Dimitri Volkovi segakauplus asub Narvas, Seene 1 (varem Maidla vallas).
 10. Eugenie Brandt, Tallinn, Kopli 2, pudukauplus.
 11. Dagmar Domingo, Tallinn, Härjapea 21, toiduainetekauplus.
 12. Emilie Eero, Püssi v., segakauplus.
 13. Elias Elian, Tallinn, Kopli 30, tsementplaatide tööstus.
 14. Pesukoda „Laine“ Anna Gauer, Tallinn, Lembitu 17.
 15. „Ranna Salong“ Miečislav Grišan, Tartu, Emajõe t. 11, suverestoraan õlle- ja veinimüügi-ga.
 16. Ehitus- ja tehniline kontor „Elamu“ H. Hechel ja Ko, Tallinn, Kinga 6-8.
 17. Söögisaal „Ateena“ K. Jeberg, Tallinn, Viru 6, äripidaja Katti Jeberg.
 18. August Jõgi, Tartu, Riia 125, pudukauplus.
 19. M. Jürgens, Tallinn, S. Tartu 6, pagaritööstus, äripidaja Martin Jürgens.
 20. Klara Kalde, Paide, Tallinna 11, toiduainete- ja segakauplus.
 21. V. Karu, Narva, Moonaladu 11, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Vilhelmine Karu.
 22. Juhan Kiin, Tartu, Kauba 9, mütsikauplus.
 23. Tubaka- ja kirjutustarvetekauplus „Orient“ J. Lehmann, Tallinn, Pikk 36, ärip. Ida Lehmann.
 24. J. Kirt ja A. Leppik, Tallinn, S. Juhkentali 28, toiduainete- ja heintekauplus.
 25. A. Martinson, Tartu, Tamme pst. 22, toiduainete- ja piimakauplus, äripidaja Artur Martinson.
 26. Oskar Metsalind, Aru v., tuuleveski.
 27. Moritz-Johannes Meyer, Tartu, Lossi 20, tubakakauplus.
 28. Jalanõudekauplus Karl Mädarõigas, Tallinn, Telliskivi 39.
 29. Ekaterina Novikov, Tartu, Raekoja 10, lambi-, kivi- ja klaasnõudekauplus.
 30. A. Pappel, Pärnu, Jannseni 17, saun, äripidaja Alide Pappel.
 31. Linda Paun, Tartu, Tähe 61, toiduainete- kauplus.
 32. Jaan Porovardja, Tartu, Vabaduse 13, toiduainetekauplus.
 33. Kudumistööstus „Side“ L. Reichmann ja V. Reff, Tallinn, Narva 32.
 34. E. Schmalz, Tartu, Söögiturg 5, toiduainete- kauplus, ärip. Edgar Schmalz.
 35. Naha-, saapa- ja hobuseiistadekauplus „Kodumaa“ Ts. Strasch, Tallinn, Estonia pst. 13, äripidaja Tsima Strasch.
 36. Elmire Toonat, Tallinn, Kesk-Kalamaja 10, söögimaja.

Tegevuse lõpetamine registreeritud:

1. Erich Alop, Tartu, Mäe 31, toiduainete- ja piimakauplus.
2. Pudukauplus H. Annusberg, Tori v., Aesoo k., äripidaja Hendrik Annusberg.
3. Karl Anton, Pärnu, Vee 6, ehitusettevõtte.
4. A. Bebris, Tallinn, Jakobsoni 33, juukselõikamisäri, äripidaja Armide Bebris.
5. Söögisaal „Maret“ Lydia Bergmann, Pärnu, Supluse 12.
6. P. Blaufeldt, Tallinn, Nunne 8, kummitemplitte- ja mehaanikatööstus, äripidaja Pauline Blaufeldt.
7. Saara Blecher, Valga, Kesk 11, mütsikauplus.
8. J. Bolbatov, Tallinn, V. Saadma 5, toiduainete- kauplus, äripidaja Ignati Bolbatov.
9. Kangakudumistööstus J. Borejsra, Tallinn, Kunderi 24, äripidaja Jaroslav Borejsra.

Ötendus.

Kaubandus-tööstuskoja Teatajas nr. 24 — 15. dets. 1935. a. on äride registri teadete all avaldatud registreeritud muudatus:

10. Kaubanduskontor „Vasa“ Hellmuth Holhul, Tallinn, Pikk 43.

Lisaks agentuurärile on avatud veel spedit-siooniäri.

Peab olema:

10. Kaubanduskontor „Vasa“ Hellmuth Hoehne, Tallinn, Vene 8.

Lisaks agentuurärile on avatud veel spedit-siooniäri.

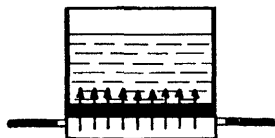
Meie ettevõtteid.

Selles osas avaldame ettevõtete kohta tehnilisi kirjeldusi nende tegevusest ja produtseerimise viisidest.

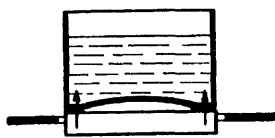
ELEKTER MAJAPIDAMISES.

Ligi 3000 Tallinna Linna Elektriijaama abonentide kasutab triikimiseks, keetmiseks, toiduvalmistamiseks, kütmiseks odavat majapidamiselektrit. Paljudele on siiski teadmata need võimalused, mida pakub elektri kasutamine koduses majapidamises. Olgu alljärgnevate ridade ülesandeks selgitada neid küsimusi: kuidas saada majapidamiselektrit, kui suurte kuludega see on seotud ja kui kalliks laheb majapidamiselektri kasutamine.

Tallinna Linna Elektriijaam annab oma abonentidele majapidamise otstarbeks erimõõtja kaudu odavat elektrit. Erimõõtja üüritakse 25-sendilise kuumaksu eest ja tema ülesseadmine ühes vastava kontaktiga maksab 2 kuni 3 krooni. Majapidamiselekter on kuni 75% valgustuselektrist odavam. Kilovatt-tunni hind on 6 ja 9 senti ümber, olenevalt kasutatavate aparatuuride võimsusest.

Joon. 1.

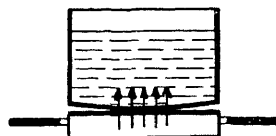

Joon. 2.

Triikimine elektriga on lihtne, puhas, kiire ja vaga odav. Majapidamiselektriga maksab triikimistund 4—4,5 senti. Elektriga vee keetmine on niisama odav ja puhas kui elektriga triikimine. Elektri-veekeetjate (400 w — 600 w) elektrikulu tunnis on 4—5 senti. Ühe liitri vee keetmine kestab 10—12 min., kusjuures elektrikulu on 0,9—1,1 senti. Suurema võimsusega veekeetjatega on võimalik liiter vett keeta ära tavalise 10—12 min. asemel ainult 3—5 minutiga. Kasutades, näiteks, veekeetjat hommikuti-õhtuti ühe liitri tee- või kohvivee valmistamiseks on elektrikulu 54—66 senti kuu kohta.

Toidu valmistamisel kasutatakse elektri-keeduplaate. Keeduplaadi kuumust on võimalik reguleerida vastava lülili abil, suurendades või vähendades keeduplaadi võimsust. Tavaliselt kasutatakse keemaajamisel suuremat ja keemas hoidmisel vähemat võimsust (250 w — 350 w), säärane võimsuse reguleerimine võimaldab kok-

kuhoidu keetmisel. Keeduplaatide elektrikulu on 5—11 senti tunnis, olenevalt keeduplaadi suurusest.

Joon. 3.

Keeduplaadi ratsionaalne tootamine on sõltuv kasutatava nõu põhja iseloomust. Tasase põhjaga nõu juures (joon. 1) soojus kandub takistamatult keeduplaadilt keedunõusse. Õhuvähe telkimine keeduplaadi ja nõu põhja vahele (joon. 2

Joon 4.

ja 3) pikendab tunduvalt keeduaega, seepärast tuleks keeduplaadidel kasutada ainult tasaste põhjadega nõusid. Joonlaua abil on kerge teha kindlaks nõu põhja iseloomu (joon. 4).

Külmal ajal toa õhutemperatuuri tõstmiseks kasutatakse elektri-ahje, nende kütetund on 4,5—12 senti.

Lääne-Euroopa eeskujul on avatud elektriijaama poolt Raekoja pl. vanas vaekojas nõuandebüroo, kus igal Tallinna linna kodanikul avaneb võimalus tutvuda majapidamiselektriaparatuuridega ja saada lähemaid selgitusi majapidamiselektrisse puutuvais küsimusis.

N. Hekk.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Kogutakse andmeid kaubalaevastiku välisvõlgade kohta.

Kaubandus-tööstuskojas on praegu käimas andmete kogumine ülevaate saamiseks välisvõlgade kohta, mis on tekkinud aurulaevade ostmisel välismaalt Eesti laevaomanike poolt. Andmete kogumine on tarviline ja võetud ette selleks, et esitada need Pikalaenu Pangale uue krediidi nõutamiseks, mille abil oleks võimalik likvideerida laevanduse välisvõlgu.

Kaupmees Gustav Vatseli juubel.

Koloniaalkaupmees Gustav Vatsel pühitses 7. jaanuaril s. a. oma 25-a. äritegevuse juubelit Ühtlasi pühitses juubilar ka oma 45. sünnipäeva.

G. Vatsel, kes on praegu kahe kaupluse omanik J. Kuperjanovi ja Kastani tänaval, algas oma äritegevust 1911. a. Peterburis. Sõja ajal siirdus tagasi kodumaale ja praegusel kohal tegeleb iseseisva ärimehena juba 15 aastat.

Seltskondlikust elust võtab juubilar elavalt osa. G. Vatsel on Tartu Kaupmeeste Seltsi asu-

taja ja juhatuse liige seltsi asutamisest saadik, Kaubandus-tööstuskoja nõukogu liige ja Sihtasutus Tartu Kutseesinduste Kodu esimees. Peale nende juubilar tegeleb veel mitmes seltskondlikus organisatsioonis.

Gustav Vatsel sündis Virumaal Vao vallas Nõmme külas. Õppis Väike-Maarja kihelkonnakoolis, Rakvere linnakoolis ja hiljem käis Tartu kaubanduskursustel. 1911. a. siirdus Peterburi, kus hakkas tegetsema ärialal, alguses oma onu juures, hiljem avas iseseisva äri. Sõja ajal G. Vatsel tuli tagasi Eestisse. Teenis kaitseväes 5. rügemendi töökompanii ülema abina. Hiljem asutas Rakkesse tööstuse ning 1921. a. tuli Tartusse ja avas J. Kuperjanovi tänavale koloniaalkaupluse, kus kaupleb senini.

Kirjandus.

Tallinna sundmäärused toiduainete kaupluste kohta seletustega. Koostanud Kaubandus-tööstuskoja nõunik A. Mändvere, hind 25 senti, 32 lhk.

ELEKTER AITAB TEID KÕIKE TEHA.

ELEKTRI KASUTAMINE KODUSES MAJAPIDAMISES ON ERITI ODAV. ERIMÕÕTJA KAUDU MAJAPIDAMISE OTSTARBEKS. ANTAV ELEKTER ON KUNI 75% VALGUSTUSELEKTRIST ODAVAM

TUTVUGE JUBA TÄNA NENDE VÕIMALUSTEGA, MIDA PAKUB TEILE ELEKTRI KASUTAMINE TEIE MAJAPIDAMISES,

ELEKTRIAAMA
NÕUANDE-BÜROOS

VANAS VAEKOJAS RAEKOJA PL. 9.
KÕNETR. 466-77.

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Aktiva.	31. detsembril 1935. a.		Passiva.
1. Kattevara:			1. Põhikapital 5.000.000.—
kuld: rahas ja kangides 34.118.020,52			2. Tagavarakapital 536.252,43
välisraha 1.562.673,73			3. Jooksvad kohustused:
2. Vahetusraha 3.198.152,97			a) pangatähed liikvel 39.954.530.—
3. Sisevekslid:			b) jooksvad arved:
kaubavekslid 8.116.368,52			valitsuse 15.786.956,74
põllumajandusl. 1.253.236.—			pankade 11.520.652,64
metsatööstusl. 25.251,26	9.394.855,78		teised 2.688.803,01
4. Laenud:			4. Muud passivad 8.244.737,79
valitsusele —			
teistele*) 13.501.392,44			
5. Kinnis- ja vallasvara 2.973.866,90			
6. Muud aktivad 18.982.970,27			
	83.731.932,61		83.731.932,61

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: 51,01%.

*) Selles summas vab. val. poolt garanteeritud laene Kr. 2.675.630,27.

JUHATUS.

Tallinna linnavolikogu poolt on antud toiduainetekaupluste kohta mitmed sundmäärused; samuti on kehtimas terve rida seadusi ja valitsuse määrusi, missugused sisaldavad eeskirju toiduainetega kauplemise, kaupluste ruumide, vajalike seadiste jne. kohta. Selles seaduste ja määruste rägastikus on toiduainete-kaupmehel, kes on koormatud praktilise kauplemise tööga, väga raske orienteeruda.

Kõnesolev raamatuke, missugune sisaldab juhisteid ja näpunäiteid, kuidas tuleb seada sisse toiduainete-kaupluste ruumid, mis on lubatud ja mis keeldud kaupade korraldamisel ning müümisel jne., on toiduainetega kauplejatele suureks abiks ning vajaliseks käsiraamatuks.

Selles mõttes tuleb raamatut kõigiti soovitada, pealegi on hind odav, ainult 25 senti, mis selle vajalise raamatu teeb kõigile kättesaadavaks.

Kaubandusliku kutseoskuse seaduse eelnõu on esitatud haridussotsiaalministeeriumile.

Kaubandus-tööstuskoda esitas haridus-sotsiaalministeeriumile kaubandusliku kutseoskuse seaduse eelnõu, mis teatavasti on koostatud Kaubandus-tööstuskodas. Koda palub ühtlasi, et või-

malikust eelnõu läbivaatamisest haridus-sotsiaalministeeriumis kutsutaks osa võtma ka koja esindaja.

Linakasvatuse edendamise seaduse seismapanek vab. valitsuses.

Möödunud aasta detsembrikuu alul, millal oli päevakorral linakasvatuse edendamise seaduse eelnõu läbivaatamine, pidas Kaubandus-tööstuskoda linakaubanduse komisjon oma koosoleku, et vaadata läbi linakasvatuse edendamise seaduse teostamise määrus, missuguse töötas välja põllutööstusministeeriumi põllumajanduse osakond ja saatis linakaubanduse komisjonile arvamise avaldamiseks.

Linakaubanduse komisjon otsustas määruse eelnõus teha rea parandusi, missugused kavatsi eelseisval nõupidamisel esitada põllumajanduse osakonnas Kaubandus-tööstuskodas esindaja poolt.

Nüüd on, nagu kuuleme, vab. valitsus linakasvatuse edendamise seaduse lõpliku läbivaatamise ajutiselt pannud seisma, sest linakaubanduse tänavune hooaeg on täies hoos ja seaduse teostamine käesolevaks hooajaks on seega jäänud hiljaks. Seepärast on ka selle seaduse teostamise määruse läbivaatamine põllumajanduse osakonnas esialgu päevakorrast langenud ära.

Toiduainete turg.

Või.		Kaerad.	
Manchesteris 10. I 36. a.		Sisemaa, 50 kg eest loco . . .	—
Eesti	sh. 107/—109/—	Suhkur, cwt. (50 kg)	
Läti, punane	" 107/—109/—	New York. 3 I	
" must	" —	Hollandi	sh. 6/9
Soome	" 117/—120/—	Belgia	" 6/—3
Rootsi	" 116/—119/—	Tsehhi	" 6/10 ^{1/2}
Daani	" 121/—124/—	Poola	" 6/3
Uus-Meremaa finest	" 101/—	Riis	Rmk. 10.50
first	" 98/		
Hamburg.		Või.	
Nisu.		Berliin	
Sisemaa, 50 kg eest	Hfl.	Saksa Markenbutter . . .	Rmk. —
Manitoba I, cif 100 kg eest term. . .	5.75	" feine Molkereibutter . .	—
Hard Atlantic, cif 100 kg eest term. .	5.92	Molkereibutter	—
Hard Winter, cif 100 kg eest	—	Landbutter	—
Rukis.		Kochbutter	—
La Plata, Hamburgis	Rmk. 3.25	Eesti	—
" Antwerpenis	" 3.25	Läti, punane	—

Välisbörsid.

	L O N D O N										
	28. XII	30. XII	31. XII	2. I	3. I	4. I	6. I	7. I	8. I	9. I	10. I
Frank	74.94	74.56	74.51	74.44	74.66	74.76	74.72	74.76	74.85	74.75	
Dollar	4.9331	4.9281	4.9293	4.9293	4.9281	4.9281	4.9293	4.9306	4.9343	4.9518	
Rootsi kroon	19.395	19.395	19.395	19.395	19.395	19.395	19.395	19.395	19.395	19.395	
Daani kroon	22.40	22.40	22.40	22.40	22.40	22.40	22.40	22.40	22.40	22.40	
Norra kroon	19.905	19.905	19.905	19.905	19.903	19.905	19.903	19.903	19.903	19.903	
Saksa mark	12.275	12.250	12.245	12.245	12.260	12.265	12.260	12.260	12.265	12.280	
Soome mark	227.—	227.—	226.90	226.75	226.87	226.90	226.87	226.87	226.87	226.87	226.87
Floriin	7.2675	7.2575	7.2575	7.2575	7.2675	7.2625	7.2650	7.2675	7.2750	7.2725	
Liira	61.43	61.37	61.25	61.25	61.31	61.50	61.50	61.50	61.50	61.62	
Helveetsia fr.	15.185	15.152	15.160	15.157	15.180	15.177	15.167	15.167	15.177	15.185	
Tšehhosl. kr.	119.37	118.62	118.62	118.50	118.75	118.90	118.87	119.06	119.18	119.06	119.12
Belga	29.315	29.250	29.247	29.235	29.280	29.310	29.295	29.295	29.315	29.310	
Peseeta	36.160	35.970	35.930	35.910	36.040	36.090	36.060	36.070	36.130	36.070	
Silling	26.31	26.25	26.18	26.12	26.18	26.25	26.25	26.25	26.25	26.25	26.31
Slott	26.25	26.09	26.06	26.04	26.09	26.12	26.12	26.15	26.18	26.12	26.15
Pengo	28.—	28.—	28.—	28.—	28.—	28.—	28.—	28.—	28.—	28.—	28.—
Latt	15.12	15.12	15.12	15.12	15.12	15.12	15.12	15.12	15.12	15.12	15.12
Litt	29.25	29.25	29.25	29.25	29.25	29.25	29.25	29.25	29.25	29.25	29.25
Tšerv.	5.692	5.692	5.703	5.703	5.668	5.668	5.688	5.688	5.688	5.691	5.691
Eesti kroon	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25
Höbe p/unts		22 ^{1/16}	22 ^{1/2}	22 ^{1/4}	21 ^{1/2}	—	20 ^{1/2}	20 ^{3/4}	20 ^{13/16}	20 ^{1/2}	20 ^{1/2}
Plaat. p/unts	127/6										
Kuld p/unts	140 sh. 11 d.	141 sh. 3 d.	141 sh. 2 d.	141 sh. 4 d.	141 sh. 2 ^{1/2} d.	141 sh. 2 ^{1/2} d.	141 sh. 2 d.	141 sh. 1/4 d.	141 sh. 1/2 d.	140 sh. 11 d.	141 sh. 20 ^{1/2} d.
	B E R L I N										
	28. XII	30. XII	31. XII	2. I	3. I	4. I	6. I	7. I	8. I	9. I	10. I
Naelsterling	12.29	12.26		12.25	12.26	12.27	12.265	12.27	12.28	12.28	12.28
Frank	16.395	16.44		16.45	16.43	16.40	16.42	16.42	16.41	16.42	16.425
Dollar	2.488	2.488		2.488	2.488	2.488	2.488	2.488	2.488	2.488	2.486
Rootsi kroon	63.35	63.20		63.15	63.20	63.25	63.22	63.25	63.30	63.30	63.30
Daani kroon	54.87	54.73		54.69	54.73	54.78	54.75	54.78	54.82	54.82	54.82
Norra kroon	61.70	61.55		61.50	61.55	61.60	61.56	61.60	61.65	61.65	61.65
Soome mark	5.41	5.40		5.40	5.40	5.405	5.40	5.405	5.405	5.405	5.405
Floriin	169.—	169.—		168.90	168.78	168.72	168.86	168.89	168.80	168.90	168.85
Liira	20.—	20.—		20.—	20.—	20.—	20.—	20.—	20.—	20.—	20.—
Helveetsia fr.	80.90	80.90		80.83	80.77	80.80	80.87	80.88	80.87	80.92	80.90
Belga	41.94	41.92		41.94	41.90	41.90	41.90	41.90	41.90	41.90	41.90
Latt	81.—	81.—		81.—	81.—	81.—	81.—	81.—	81.—	81.—	81.—
Eesti kr.	68.—	68.—		68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—
Litt	41.72	41.80		41.83	41.80	41.73	41.75	41.76	41.74	41.76	41.77

	Kroonid
Viljapuu-karbolineum, netto . . . ltr.	0.30
Autobensiin " "	0.28
Diiselmootor-nafta " "	0.10
Mootor-petrooleum, fr. iga sihtj. "	0.11
" -nafta " "	0.11
Raud, sordi 100 kg.	14.00
" latt " "	14.00
" viits " "	18.50—19.00
" plekk " "	18.50—27.00
" plekk, tsingitud " "	29.00—33.00
" talad " "	14.—
Teras, nikkel " "	—
" vedru " "	24.00
" talla, ree " "	18.—
Inglitina " "	500.00
Seatina " "	50.00
Vaskplekk, punane 100 kg.	140.—230.—
" valge " "	130.—190.—
Tsinkplekk " "	63.00—75.00
Masinaõli, vene " "	18.00—19.—
" ameerika " "	—
Mootoriõli, poola " "	35.00—60.00
" ameerika " "	37.00—60.00
O/Ü. Eesti Kiviõli põlevkivikut-	
teõli, tsistern. fr. Tallinn . 1000 kg	—
Linaseemneõli 100 kg	70.00—72.00
Värnits " "	70.00—72.00
Tsilindriõli, Ameerika " "	37.00—48.00
Nafta, Vene " "	10.00—11.—
" Ameerika " "	10.00—10.50
" Poola " "	10.00—10.50
Petrooleum, Vene, tsist. ja vaadid "	10.75—11.75
" Ameerika " "	10.75—11.75
Bensiin, Eesti, riigi põlevkivi-	
tööstuse segabensiin, fr. Tallinn, pr. l. netto 0.26	
O/Ü. Eesti Kiviõli bensiin, "Estolin",	
tsistern. fr. Tall., ühes teede-	
maks. " "	35.00—36.00
Bensiin, I s. välisbensiin "	40.00
Pesuosoda, kodumaa 100 kg	8.75—9.25
Seebikivi " "	30.00—32.00
Värvid, nigros., vees sulav, välism. 1 kg.	6.00
" tsinkvalge, välism. "	0.44—0.46
" tinavalge, "	0.76—0.78
" ooker, "	0.16—0.26
Superfosfaat kott	—
Segafosfaat " "	—
Kaalisool " "	—
Lubiammoonsalpeeter 20,6% kott	—
Väävelhapu ammoniaak 30% "	—
Fosforiit, eesti 25—27% "	—
Paber, rotatsiooni 100 kg.	23.20
Tsement, Portland, Kunda,	
pütt 170 kg, fr. Rakvere, pütt	6.45
Kriit, toores 100 kg.	4.00—4.50
" pestud " "	4.00—4.50
Kivitorv " "	10.00—20.00
Puutõrv " "	15.00—17.00
Lubi " "	2.50
Kips, jahvatatud " "	15.00
" krohvimise " "	27.00
Telliskivid, I s., Loksa, fr. Tallinn 1000 tk.	40.00
Silikaat, I s., fr. vabrik "	35.00
Tulitükid, originaalkast (5000 toosi)	125.—
Tallanahk, eesti nahast 1 kg.	2.30—2.60
Tallanahk, Ameerika, I s. "	2.70
" " II s. "	2.50
" " III " "	2.30

Metsamaterjalide hinnad fr. laduplats Tallinn.		Kroonid.
Palgid: kuusk ja määnd . . . thm. kr.		13 00—14.—
Pakud, kase " "		14.00—24.—
" lepp, I sort " "		3.—
" " II sort " "		20.—
" haab, I " " "		35.—
" " II " " "		25.—
Saetud materjaal, plangud + 25% laudu		
" kuusk u/s "		25.—
" " IV sort. "		21.—
" määnd u/s "		27.—
" " IV s "		23.—
Kastilauad "		40.—
Paberipuu r.-m.		6.—
Toepuu "		5.—
Tendents: on märgata huvi.		

Puuvill. Liverpooli börs.
 American Fully Middling inglise naela (lbs) eest
 ingl. pennides (d) loko 6.27
 jaan. 5.96, märts 5.95, mai 5.90, juuli 5.84,
 okt. 5.62, det. 5.59.

Peekonsigade hindadeks on 6. I — 11. I 1936.
Peekonsigade tapakaalud:

	I sort	II sort	III sort	IV sor	
60—72 kg	0.66	0.61	0.55		Siseturu- hinnad
55—59,5 " }	0.61	0.57	0.51		
72,5—75 " }					
50—54,5 " }	0.57	0.53	0.50		
75,5—80 " }					

Kanamunad. Tendents: eksportmunadel vaikne, siseturumunadel vaikne.

Põllutöoministeriumi Põllumajand. Osak. kanamunade hinna noteerim. komisjon noteeris 13. XII järgmised kanamunade hinnad: 1 kg eksportmune hind franko kogumispunkt Kr. —, koos juuremaksuga hinnad franko kogumispunkt Kr. — kg, mis vastab:

50 gr. raskuste munade juures kr.	—	kümme
55 " " " " " "	—	"
60 " " " " " "	—	"
1 kg siseturu mune Kr. —, mis vastab:		
üle 50 gr. raskuste munade juures Kr.	—	kümme
üle 40 " " " " " "	—	"
Või. — Tendents: kindel.		
I s. 1 kg kr. 1.43, mis on tulnud sisse 21. XII—3 I 1936. a.		

P r a h i d.

Lina.

Tallinn — Gent 1016 kg.	sh	25/—
" — Dundee "	"	30/—
" — Belfast "	"	40/—

Puumaterjalid. Standard

Tallinn — London "	sh	30/— n.
" — Hull "	"	34/— br.
" — Southampton "	"	"
" — Manchester "	"	38/—
" — Grangemouth "	"	29/—
" — Belfast "	"	42/6
" — Dundee "	"	30/—
" — Antwerpen "	"	33/6
" — Gent "	"	33/6
" — Rotterdam "	hfl.	13.—
" — Amsterdam "	"	15.—

Segakaup.

Tallinn — Stettin 1000 kg.	rmk.	18.—30.—
" — London 1016 kg.	sh	17/—40/—
" — Stokholm 1000 kg.	rkr.	11.—30.—
" — Stettin, või, ttinn	rmk.	1.50
" — London "	sh.	2/6

Väärtpaberite kursid

Tallinna börsil 31. XII 1935. a.

Väärtpaberid	Nominiväärt.	Viimane divid.	Teatud	Ostjad	Muutjad	Kroonides					
1927. a. 7% välislaen (dollarites) . . . \$	1000	—	—	3600	3700						
1927. a. 7% välislaen £	100	—	—	1750	1800						
Riigik. pantk. võõrandat. maade eest tasu maksm. s. A. B. C. (55 a.) 2.66%	100	—	—	66	68						
Majand.-min. rahandusosakonna pantkirjad:											
seeria D. (20 a.) 2.66%	100	—	—	60	—						
" E. (20 a.) 2.66%	100	—	—	62	—						
" F. (9 a.) 2.66%	100	—	—	60	62						
Pikalaenu Panga:											
pantlehed (20 a.) 6%	1000	—	—	1000	—						
võlak. (20 a.) 5%	5000	—	—	5000	—						
" (5 a.) 5%	5000	—	—	5000	—						
" (5 a.) 4 1/2%	5000	—	—	5000	—						
" (5 a.) 4%	5000	—	—	5000	—						
Asunduskapitali 4% võlakirjad	100	—	—	90	—						
6% Eesti Hüpoteeegi Panga pantlehed	100	—	—	92	93						
5% Eesti Maakrediiteltsi pantlehed	100	—	96	96	97						
Tall. Immobiilpanga pantlehed rbl.	100	—	—	3.—	3.25						
4 1/2% Eesti Maapanga pantkirjad (7 s.)	100	—	—	95	—						
Aktsiad:											
Eesti Panga aktsiad . . .	50	8%	—	63	66						
Krediit Pank	50	5%	37.50	37.50	40						
Pärnu Krediitpanga akts.	50	—	40	40	42						
A.-s. „Port-Kunda“	50	3%	—	—	—						
" „Ilmarine“	100	—	—	—	—						
" „Fr. Krull“	50	—	48	48	50						
" „Massprodukt“	50	—	—	—	—						
" „Saku õlletehas“	50	—	40	40	45						
" „Türi paberi- ja puupapivabr.“	50	—	—	—	—						
A.-s. „Ühiselu“	50	—	—	—	—						
" „Põhja Kinnit.-selts“	50	8%	—	—	—						
" „Eestimaa Trüki-koda“	50	3%	40	40	45						
A.-s. „Kütte Jõud“	100	—	82	82	85						
Eestim. rohukaubanduse a.-s. „Ephag“	100	6%	58	58	60						
Eesti elektrimasin. ehituse a.-s. „Volta“	50	8%	50	50	50						
Kindlustus-aktsias. „Eesti Union“	50	4%	—	—	—						
Eesti kindlustus-aktsias. „Polaris“	50	12%	—	—	—						
Piirituse puhastamise vabrikute o/üh.	500	3%	500	500	500						
A.-s. „Siegel“	50	6%	55	55	55						
„Majaomanik“ kinnisvarade kasut. o/ü.	50	—	51	51	52						
O/ü „Kinnisvara“	50	—	—	50	—						
O/ü „Mootor“	50	5%	—	63.25	—						
„Hansa“ kindlustuse a/s.	50	20%	—	110	—						
Narva Kirjastuse ühisus . .	50	—	—	49	51						

Tallinna fondibörsi kursisedel

		4. I 1936	7. I 1936	8. I 1936	9. I 1936	10. I 1936	11. I 1936
New-York 1 dollar	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	3.67	3.67	3.67	3.66	3.65	3.65
	M.	3.75	3.75	3.75	3.74	3.73	3.73
London 1 naelsterl.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	18.11	18.11	18.11	18.11	18.11	18.11
	M.	18.35	18.35	18.35	18.35	18.35	18.35
Berlin (clearing) 100 s. rugim.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	135.—	135.—	135.—	135.—	135.—	135.—
	M.	138.50	138.50	138.50	138.50	138.50	138.50
Helsingi 100 soome m.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	7.98	7.98	7.98	7.98	7.98	7.98
	M.	8.10	8.10	8.10	8.10	8.10	8.10
Stokholm 100 rootsi kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	93.40	93.40	93.40	93.40	93.40	93.40
	M.	94.60	94.60	94.60	94.60	94.60	94.60
Kopenh. 100 daani kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	80.85	80.85	80.85	80.85	80.85	80.85
	M.	82.05	82.05	82.05	82.05	82.05	82.05
Oslo 100 norra kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	90.95	90.95	90.95	90.95	90.95	90.95
	M.	92.15	92.15	92.15	92.15	92.15	92.15
Paris 100 prants. fr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	24.25	24.20	24.20	24.15	24.20	24.20
	M.	24.55	24.50	24.50	24.45	24.50	24.50
Amsterd. 100 floriini	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	249.—	249.—	248.90	248.75	248.75	248.85
	M.	252.—	252.—	251.90	251.75	251.75	251.85
Riia (clearing) 100 latu	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	—	—	—	—	—	—
	M.	118.30	118.30	118.30	118.30	118.30	118.30
Zürich 100 helv. fr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	119.25	119.35	119.30	119.25	119.25	119.25
	M.	120.75	120.85	120.80	120.75	120.75	120.75
Brüssel 100 belgat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	61.80	61.80	61.75	61.75	61.75	61.75
	M.	62.80	62.80	62.75	62.75	62.75	62.75
Milaano 100 liirat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	—	—	—	—	—	—
	M.	30.—	29.75	29.75	29.75	29.75	29.75
Praha 100 tšehh. kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	15.20	15.20	15.15	15.15	15.15	15.15
	M.	15.50	15.50	15.45	15.45	15.45	15.45
Viin 100 austr. sh.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	69.15	68.95	68.95	68.95	68.95	68.80
	M.	70.55	70.35	70.35	70.35	70.35	70.20
Budapest 100 pengot	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	—	—	—	—	—	—
	M.	—	—	—	—	—	—
Varssav 100 slotti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	69.40	69.30	69.25	69.15	69.30	69.25
	M.	70.40	70.30	70.25	70.15	70.30	70.25
Kaunas 100 litti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	61.60	61.60	61.60	61.50	61.50	61.50
	M.	62.50	62.50	62.50	62.40	62.40	62.40
Danzig 100 guld-nat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	69.40	69.30	69.25	69.15	69.30	69.25
	M.	70.40	70.30	70.25	70.15	70.30	70.25
Madrid	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	50.—	50.—	50.—	49.90	50.—	50.—
	M.	51.—	51.—	51.—	50.90	51.—	51.—

Kirjutusmasin MERCEDES on moodsa bürootehnika tippsaavutis!

MERCEDES

kirjutusmasinad kontorite ja asutuste jaoks on vaatamata oma peenele konstruktsioonile vastupidavad ja kergelt käsitatavad.

Peaesindaja:

M E H K S & K o

Tallinn, Vene 19, Tallinn

Telefonid: 469-49, 472-64

Kirjad, mis on kirjutatud **MERCEDES** masinal, saavutavad, edu!

„PLASTIKA“

KUNSTAINETE PRESS- JA PRITSTÖÖSTUS

TALLINN, AIA TÄN. 10, TELEFON 452-62

Valmistab kunstvaiguaineist kõiksuguseid elektritarbeid: lülitajaid, kontaktpsi, kontakte, lambipesi jne.

Kosmeetikaainete tarvis:

salvipurke, puudritoose, huulepulgakesti, pudelikorke jne.

Majatarbeid:

joogipeekreid, tuhatoose, tindipotte jne.

Kunstpressaine asendab täiesti puud, plekki, pappi jne., on elastne ja nägus

Tellimiste täitmine kiire ja korralik